

NOVÁ ENERGIE

O ENERGETIKU SE ZAČAL ZAJÍMAT UŽ NA VYSOKÉ ŠKOLE. ŠTVALY HO NEKALÉ PRAKTIKY, TAK RADIL LIDEM, JAK NENALETĚT ENERGOŠMEJDŮM. TEĎ MU ZASE VADÍ VYSOKÉ CENY ENERGIÍ. LONI ONDŘEJ DOLEŽAL V JIHLAVĚ ZALOŽIL SPOLEK UNIE ODBĚRATELŮ A PUSTIL SE DO PROJEKTU ENVYS, KTERÝ JE POSTAVENÝ NA VÝROBĚ A DISTRIBUCI LEVNÉ ENERGIE V RÁMCI KOMUNITNÍ ENERGETIKY. V EVROPĚ KONCEPT ZDÁRNĚ FUNGUJE, BUDE ÚSPĚŠNÝ I V ČESKU?

Smyslem komunitní energetiky je společně vystavět elektrárny a poté mít elektřinu z těchto zdrojů napřímo bez vlivů zahraničních burz. „Cena je díky tomu výrazně nižší. Když si spolek postaví elektrárnu sám pro sebe, nepotřebuje na sobě vydělávat co nejvíc, jak nám to předvádějí dodavatelé energií,“ míní zakladatel EnVys a člen představenstva stejnojmenné společnosti Ondřej Doležal.

Systém, ve kterém občané, obce nebo firmy vyrábějí energii z obnovitelných zdrojů a vzájemně ji mezi sebou sdílejí. Tak komunitní energetika funguje. Může seipojit kdokoli, buď jako výrobce, který energii sdílí s ostatními, nebo jako spotřebitel, jenž od výrobců čistou energii odebírá.

EnVys chce v tuzemsku využít především dosud nepříliš rozšířený potenciál energie z větru. „Zákazníkům dokážeme zajistit, aby měli levnou elektřinu v době, kdy je poptávka největší, což jsou zimní měsíce. Větrné elektrárny mají oproti fotovoltaice velkou výhodu, protože vyrábějí elektřinu v noci, a především v zimě, kdy je největší poptávka. Proto jsme se vydali tímto směrem,“ vysvětluje Ondřej Doležal.

Pro obce je to podle něj zároveň obří příležitost – mohou vyrobenou elektřinu sdílet napříč republikou s občany, firmami nebo neziskovými organizacemi.

NEZÁVISLOST NA OBRECH

Cílem komunitní energetiky je omezit závislost na velkých centrálních dodavatelích a vrátit rozhodování o energiích zpět spotřebitelům. A také dlouhodobě zajistit příznivou cenu. „Na současném trhu jde o jediný typ projektů, který lidem umožňuje aktivně se podílet na výstavbě a využití elektřiny v místech jejich života. To může pomoci stabilizovat trh a naplno rozvinout energetický potenciál regionů,“ popisuje Doležal.

Už loni založil Unii odběratelů. Nezisková organizace hájí zájmy odběratelů na energetickém trhu a chce za ně lobbovat i při přípravě příslušné legislativy. S tím už má Doležal bohaté zkušenosti. Působil jako energetický poradce předsedy Senátu Miloše Vystrčila a od roku 2020 se podílel i na úpravách připravované novely energetického zákona, která v konečné senátní verzi výrazně posílila práva odběratelů.

Působil také jako energetický konzultant na ministerstvu zdravotnictví či ve státní společnosti Čepro a její síti čerpacích stanic Eurooil. „Stejně jako v minulosti budu i nadále usilovat o férovější a transparentnější trh energií,“ prohlašuje nyní. „Nepřehlednost energetického trhu, různé finty a kličky dodavatelů stále představují pro mnoho domácností a firem velký problém.“

Většinovými vlastníky akciové společnosti EnVys budou obce sdružené ve spolku Unie odběratelů, které do projektu postupně vstupují. Podílejí se na činnosti a mohou rozhodovat o hospodaření firmy. „Tím zajistíme dlouhodobé plnění cílů a poslání společnosti.“

Základní jmění firmy je 197 milionů korun a po úpisu dalších akcií dojde k navýšení. „Jsme rádi, že si zástupci obcí uvědomují potřebu zajistit sobě a svým obyvatelům dlouhodobě levnou elektřinu. V mnoha případech byla na počátku i osobní odvaha některých starostů a starostek, kteří se rozhodli jít do toho s námi. Na druhou stranu obce jsou nejkonzervativnější typ partnerů, od počátku jsme to s nimi komunikovali a byli pro ně maximálně transparentní,“ dodává Ondřej Doležal.

„Zapojujeme také tuzemské kapacity v energetice. Ve stanovách společnosti máme, že nemaximalizujeme zisk,“ doplňuje třiatřicetiletý expert na energetiku.

PŘÍPRAVA NA BUDOUCNOST BEZ UHLÍ

EnVys chce členy chránit před zdražováním elektřiny a zajistit jim dostatek levné energie i poté, co Česko mezi lety 2027 a 2030 začne pětinu své spotřeby dovážet. „Výstavba nových elektráren a snaha mít elektřinu alespoň zčásti ve vlastních rukách jsou proto logické,“ podotýká člen představenstva.

„Budování projektů komunitní energetiky vidíme také jako jedinou obranu proti nakupování elektřiny za vysoké ceny v případě, že na trhu dojde opět ke krizi. Vycházíme z predikce, že se Česká republika v roce 2026 stane z vývozce elektřiny jejím dovozcem. A každý z nás v nedávné minulosti viděl, jak vysoko může cena elektřiny růst, přestože jako Česká republika jí stále přes dvacet procent vyvážíme.“

První turbíny chce EnVys začít stavět příští rok, dodávky elektřiny plánuje zahájit v roce 2026. Životnost elektráren, které bude

spolek spoluvlastnit, je 25 let, po celou dobu mají větrníky dodávat elektrickou energii přímo do domácností nebo podniků v katastru obcí s rozšířenou působností bez tržního navýšení ceny. K zajištění komunitní energie nebude potřeba nic instalovat, elektřina bude proudit přes stávající kabely a elektroměry.

S výstavbou se začne na Vysočině, kterou má projekt i v názvu, ale jedná se i v dalších krajích, cílem je pokrýt celé Česko. „Do pěti let bychom chtěli uvést do provozu dvacet až třicet elektráren, které budou vyrábět levnou elektřinu a sdílet ji napříč celou republikou. Podle studií na větrnost a propočtů se bude cena za megawatthodinu pohybovat v rozmezí 1200 až 1800 korun po celou dobu provozu elektrárny,“ tvrdí Doležal.

Zároveň zdůrazňuje, že celý komunitní projekt bude pojištěný. „Umíme pojistit výrobu elektrické energie i jednotlivé zdroje proti havárii a poškození. Díky pojistce jsme schopni garantovat, že každá naše společná elektrárna vyprodukuje minimální stanovené množství energie.“

DĚLENÍ PŘIMĚŘENÉHO ZISKU

„Vyrábět elektřinu není drahé, není tedy důvod, aby koncové ceny byly tolik odpoutané od reality. Na druhé straně je potřeba generovat zisk. Cílem komunitní energetiky EnVys je vrátit marže někdy do roku 2020, kdy se elektrárnám vyplácelo vyrábět, ale koneční odběratelé nebyli ohroženi energetickou chudobou, firmy nemusely odcházet z Česka a podobně,“ vysvětluje Doležal cíle projektu.

„EnVys budou většinou vlastnit obce, tím zajišťujeme ‚morální stabilitu‘, zisk z prodeje elektřiny se pak bude dělit mezi jednotlivé účastníky. Finanční prostředky obdržené z EnVys může spolek obcí použít výhradně na podporu a rozvoj životního prostředí,“ doplňuje.

V rámci komunitní energetiky jde EnVys na českém území neprošlapanou cestou. „Vyžaduje to překlenutí prvotních obav, posouvání paradigmat. A také důvěru mnohých starostů a starostek, bez kterých bychom dnes nebyli tam, kde jsme. Věříme, že budeme úspěšní podobně jako třeba v sousedním Rakousku, kde je komunitní energetika velmi dobře zaběhlá a subjekty si tam za normální cenu elektřinu přenášejí napříč celým územím,“ dodává Ondřej Doležal.

